

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci žalobce: **J. N.**, zastoupeného JUDr. Irenou Slavíkovou, advokátkou se sídlem Wenzigova 5, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 30. 7. 2008, č. x, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 8. 2009, č. j. 43 Cad 137/2009 – 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Ireně Slavíkové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2856 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do dvou měsíců po právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též stěžovatel) v záhlaví uvedené usnesení Krajského soudu v Praze, jímž byla podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) jako opožděná odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 7. 2008.

Při posouzení věci vycházel krajský soud z následujícího skutkového stavu: Rozhodnutím žalované ze dne 30. 7. 2008 byl stěžovateli přiznán podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. a) z. č. 155/1995 Sb. ode dne 29. 7. 2008 starobní důchod ve výši 4467 Kč. Uvedené rozhodnutí bylo dle záznamu v dávkovém spisu expedováno dne 31. 7. 2008, doručenko není ve spisu založena. Z evidenční karty korespondence odsouzeného vedené Věznicí Vinařice měl pak krajský soud za prokázané, že rozhodnutí žalované převzal stěžovatel dne 4. 8. 2008. Žalobu proti rozhodnutí žalované předal stěžovatel k poštovní přepravě dne 4. 5. 2009.

Na základě výše uvedených skutečností dospěl krajský soud k závěru, že žaloba byla podána po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty, tedy opožděně.

V kasační stížnost uplatnil stěžovatel důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Konkrétně namítal, že žalobu proti napadenému rozhodnutí žalované sice podal až dne 3. 5. 2009, avšak jako reakci na její vyjádření ze dne 3. 3. 2009, tedy v zákonné lhůtě. V doplňku kasační stížnosti pak zpochybnil i datum doručení napadeného rozhodnutí. Stěžovatel má za to, že pokud bylo rozhodnutí o přiznání dávky žalovanou odesláno dne 31. 7. 2008 a muselo být poštou preposíláno do Věznice Vlnařice, pak je velmi nepravděpodobné, že by mu bylo doručeno již dne 4. 8. 2008, tj. za dva pracovní dny. Dle názoru stěžovatele se jednalo o jinou korespondenci, kterou s žalovanou v tu dobu intenzivně vedl, přičemž rozhodnutí o přiznání důchodu mu řádně doručeno nebylo. Stěžovatel proto navrhl, aby bylo napadené usnesení Krajského soudu v Praze zrušeno a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Ke skutkovému stavu, z něhož vycházel krajský soud, zjistil z dávkového spisu ještě následující skutečnosti: Žádost o starobní důchod uplatnil stěžovatel dne 3. 6. 2008 prostřednictvím Věznice Vlnařice, na Českou správu sociálního zabezpečení byla tato žádost po její aprobaci na OSSZ Praha - západ doručena dne 18. 6. 2008. Do vydání rozhodnutí žalované není v dávkovém spisu doložena žádná korespondence mezi stěžovatelem a žalovanou. Teprve dne 7. 9. 2008 učinil stěžovatel vůči žalované podání, v němž ji žádal o zaslání jmenného seznamu podniků a výrobních družstev, ze kterých bylo dle jejich záznamů za něj placeno pojistné. Stěžovatel nepovažoval za reálné, aby mu od roku 1968 do roku 1989 chybělo tolik let pojištění. Opisy příslušných evidenčních listů byly stěžovateli odeslány žalovanou dne 25. 9. 2008. V podání ze dne 27. 11. 2008 adresovaném žalované pak stěžovatel sdělil, že evidenční listy obdržel dne 29. 9. 2008 a že si je vědom skutečnosti, že se „termín odvolání“ dne 29. 11. 2009 blíží. Vzhledem k obtížím s dohledáním svědků, kteří by mu potvrdili výkon zaměstnání u příslušných organizací, proto požádal o „odklad termínu“. V odpovědi ze dne 11. 12. 2008 se žalovaná vyjádřila k některým tvrzením stěžovatele ohledně dob zaměstnání a potvrdila, že nemá k dispozici žádné jiné doklady, než které již stěžovateli zaslala. Zároveň ho poučila, že pokud předloží doklady o dosud nezhodnocené době, o výši důchodu znovu rozhodne. Podáním ze dne 14. 2. 2009 pak stěžovatel oznámil žalované dva svědky a připojil potvrzení o době zaměstnání v Institutu onkologie a rehabilitace Na Pleši s.r.o. Dále sdělil, že potřebuje lhůtu ještě dva měsíce k doložení některých dalších dob zaměstnání. K uvedeným tvrzením se žalovaná v přípisu ze dne 26. 2. 2009 opětovně vyjádřila a rovněž poučila stěžovatele, jak uplatnit řádně svědecké výpovědi na formuláři Prohlášení o dobách zaměstnání. Z dávkového spisu nelze zjistit, kdy toto poslední podání žalované bylo stěžovateli doručeno, nicméně Nejvyšší správní soud považuje bez dalšího za věrohodné stěžovatelovo tvrzení, že se tak stalo dne 3. 3. 2009.

Při posuzování otázky včasnosti podané žaloby si Nejvyšší správní soud nejprve učinil úsudek o datu doručení napadeného rozhodnutí žalované. Zde předesílá, že ustanovení § 90 písm. a) z. č. 582/1991 Sb. ukládá žalované doručovat do vlastních rukou pouze rozhodnutí, jimiž se dávka důchodového pojištění odnímá, snižuje nebo se zastavuje její výplata a rozhodnutí, jimiž se ukládá povinnost vrátit neprávem vyplacené částky. Stěžovateli však byla dávka přiznána, žalovaná proto při doručování rozhodnutí nepochybně, pokud výše uvedeným způsobem nepostupovala. Nejvyšší správní soud pak má ve shodě s krajským soudem za prokázané, že dne 4. 8. 2008 bylo stěžovateli do Věznice Vlnařice doručeno právě napadené rozhodnutí. Jak bylo již výše uvedeno, do doby rozhodnutí o dávce stěžovatel s žalovanou žádnou korespondenci nevedl (ostatně před rozhodnutím o žádosti ani nebyl důvod), stěžovatel

sám svoji údajnou jinou korespondenci nijak blíže neoznačil a nikdy ani blíže neuvedl, kdy mu vlastně rozhodnutí žalované bylo doručeno, ačkoliv to patří k předepsaným náležitostem žaloby a ačkoliv z jeho podání ze dne 7. 9. 2008 je zřejmé, že ho v tu dobu již musel mít k dispozici a jeho obsah mu byl znám. Vzhledem k okolnostem popsaným v předchozích odstavcích je tedy rozhodnutí žalované o dávce jedinou písemností, jejíž doručení dne 4. 8. 2008 připadalo v úvahu. Nejvyšší správní soud však nesdílí názor krajského soudu v tom, že by již z této skutečnosti bylo možno dovodit opožděnost podané žaloby.

Podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.

Podle § 89 odst. 3 z. č. 582/1991 Sb. požádá-li oprávněný před uplynutím lhůty k podání žaloby o sdělení podkladů pro výpočet důchodu, počíná běžet nová lhůta k podání žaloby ode dne, kdy mu byly tyto podklady doručeny.

Nejvyšší správní soud má za to, že podání stěžovatele ze dne 7. 9. 2008 bylo svým obsahem právě takovou žádostí o sdělení podkladů pro výpočet dávky, jako má posledně citované ustanovení zákona na mysli. Z další korespondence mezi stěžovatelem a žalovanou je pak zřejmé, že příslušné podklady k hodnocení dob pojištění (kopie evidenčních listů), které měla žalovaná k dispozici, byly stěžovateli doručeny dne 29. 9. 2008. Tento den tedy určil počátek běhu nové lhůty k podání žaloby, která, jak stěžovatel správně dovodil ve svém podání ze dne 27. 11. 2008, končila dne 29. 11. 2008. Nejvyšší správní soud ovšem nesdílí názor stěžovatele, že jeho další korespondence s žalovanou ohledně doložení dob pojištění měla za následek opakované prodloužení lhůty. Účelem ustanovení § 89 odst. 3 z. č. 582/1991 Sb. je umožnit pojištěncům seznámit se reálně s některými listinnými důkazy obsaženými ve správním spisu, na jejichž základě správní orgán učinil rozhodná skutková zjištění při posuzování nároku a stanovení výše dávky. Pojištěnci tak nejsou nuceni obracet se bez důkladné znalosti věci na soud a mohou i kvalifikovaněji posoudit, zda je tato cesta opravdu nezbytná. Zákonodárce tak poskytuje účastníkům určitý procesní nadstandard, jehož cílem je posílení ochrany jejich procesních práv při vědomí specifického charakteru správního řízení ve věcech důchodového pojištění. Účelem uvedeného ustanovení však není vytvořit účastníkům časovou rezervu k nalézání a dokládání nových důkazů o dobách zaměstnání, které nebyly a ani nemohly být správnímu orgánu známy při rozhodování o dávce, ve správním řízení nebyly nikým navrženy a tudíž ani provedeny, a příslušné správní rozhodnutí se o ně proto neopíralo, i když by tyto nové důkazy případně mohly prokázat odlišný skutkový stav. Předložení takových důkazů má význam pro jiné řízení, konkrétně by mohlo být důvodem k zahájení řízení o přepočtu dávky podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. b) z. č. 155/1995 Sb., což ostatně naznačila i žalovaná ve svém přípisu ze dne 11. 12. 2008. Na běh lhůty k podání žaloby ale nové důkazy předkládané účastníkem žádný vliv nemají. Právě k jejich shromáždění a doložení však stěžovatel napřel následně svoje úsilí v korespondenci s žalovanou, od ní samotné přitom žádné další podklady nepožadoval a žalovaná sama mu také žádné jiné než ty, které doručila dne 29. 9. 2008, nesdělovala ani nezasílala. Nejvyšší správní soud tak uzavírá, že posledním dnem lhůty k podání žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 7. 2008 byl den 29. 11. 2008. Tato lhůta uběhla stěžovateli marně a jeho žaloba byla dne 4. 5. 2009 podána opožděně. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost proti napadenému usnesení Krajského soudu v Praze jako nedůvodnou podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán nemá ve věcech důchodových i v případě úspěchu právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1, 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Ustanovené zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Ireně Slavíkové pak byla přiznána odměna za tři hlavní úkony právní služby á 500 Kč podle § 9 odst. 2 a § 7 bod 2 vyhl. č. 177/1996 Sb. a ke každému úkonu náhrada hotových výdajů á 300 Kč podle § 13 odst. 2, 3 cit. vyhlášky. Součástí nákladů je i daň z přidané hodnoty z úhrnu výše uvedených částek ve výši 456 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkově tak byla na nákladech řízení přiznána částka 2856 Kč. Tato částka bude Nejvyšším správním soudem vyplacena jmenované do dvou měsíců po právní moci tohoto rozhodnutí na účet č. 1928497389/0800 v.s. 181694. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 19. února 2010

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu